

Bijlage HAVO
2009

tijdvak 1

aardrijkskunde

Bronnenboekje

Opgave 1 – Gletsjers

bron 1

De Morteratschgletsjer in Ober-Engadin (Zwitserland)

Legenda:

~~~~~ evenwichtslijn, de grens tussen aangroei en afsmelten van de gletsjer

vrij naar: Dr. F. Keller

bron 2

Blik op de noordhelling van de Antisanavulkaan (5.705 meter)

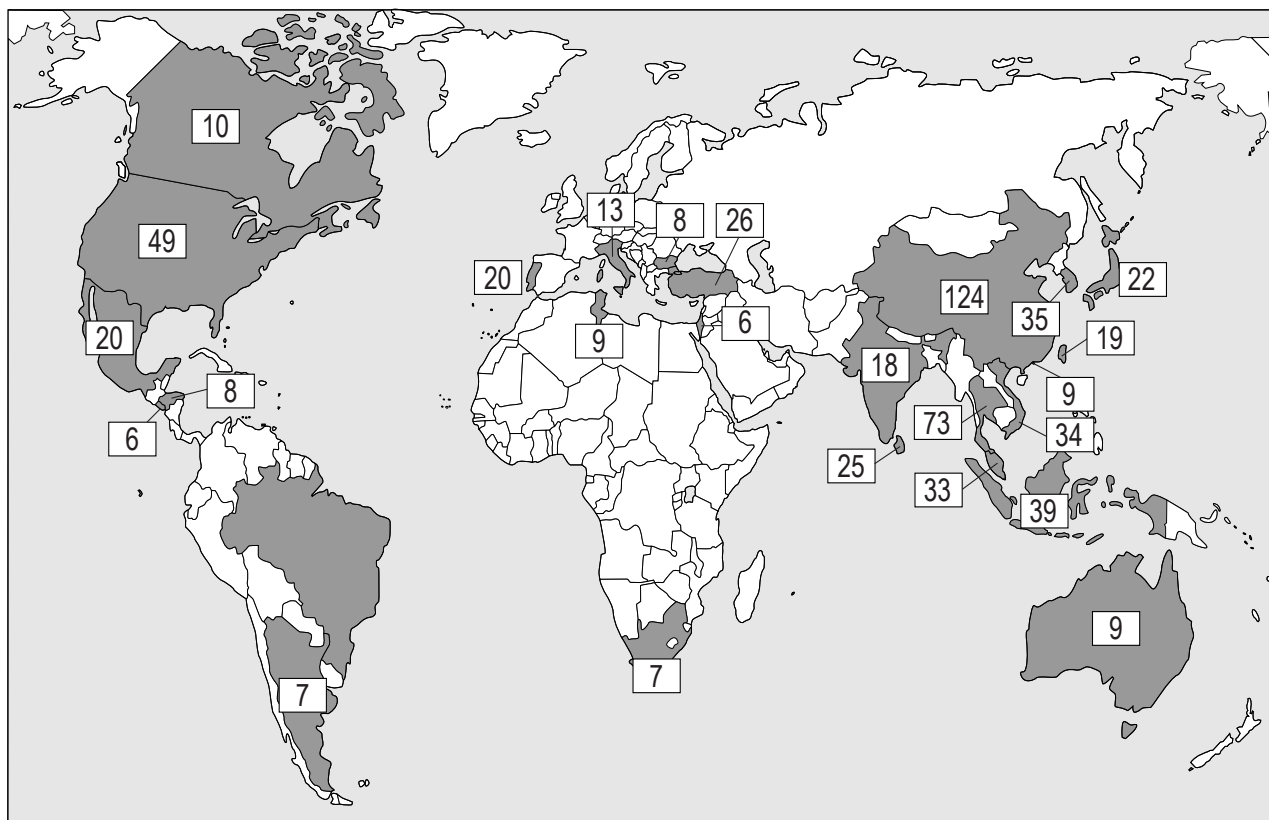

vrij naar: Geographische Rundschau, jaargang 56, nummer 1, 2004

Opgave 2 – Buitenlandse investeringen in China en India

bron 3

Aantal fabrieken waarin Nike-sportartikelen worden geproduceerd*

Legenda:

9 aantal vestigingen waarin Nike-goederen worden geproduceerd

*Alleen als een land meer dan vijf fabrieken telt, is het aantal vestigingen weergegeven.

vrij naar: www.nike.com

bron 4

Inkomsten uit verkoop Nike-sportartikelen per regio in 2005 (in miljoen \$)

Verenigde Staten	\$ 1.400	44,2%
Europa / Midden-Oosten en Afrika	\$ 1.200	37,9%
Amerika (anders dan VS)	\$ 406	12,8%
Azië	\$ 162	5,1%
Totaal	\$ 3.168	100%

bron: <http://www.nike.com>

bron 5

Nike-towns

Nike-town: alles rondom het merk

Sportwinkel op vijf verdiepingen

Natuurlijk kan men Nike-artikelen bijna overal ter wereld kopen: in sportwinkels, in warenhuizen, in boetiekjes. Maar een Nike-town zoals die in New York aan de Fifth Avenue is wel iets bijzonders: op vijf verdiepingen vind je hier alles, maar dan ook werkelijk alles van en over Nike. Sportschoenen, trainingspakken, mutsen, basketballen, merchandising, tennisspullen, ski-, snowboard- en bergsportuitrusting. Ook de talrijke bekroonde Nike-reclamefilms, die allemaal 20 minuten op een megaprojectiewand draaien. Voor wie niets wil kopen: alleen al de futuristische architectuur van het gebouw is een bezoek waard.

bron: Praxis Geographie, nummer 1, 2006

Nike-towns in 2005

De Nike-towns verkooppunten in de Verenigde Staten (Atlanta, Boston, Chicago, Denver, Honolulu, Las Vegas, Los Angeles, Miami, New York, Orange County Portland, San Francisco, Seattle).

De Nike-towns verkooppunten in het Verenigd Koninkrijk (Londen), Canada (Toronto) en Australië (Melbourne).

bron: <http://www.nike.com>

bron 6

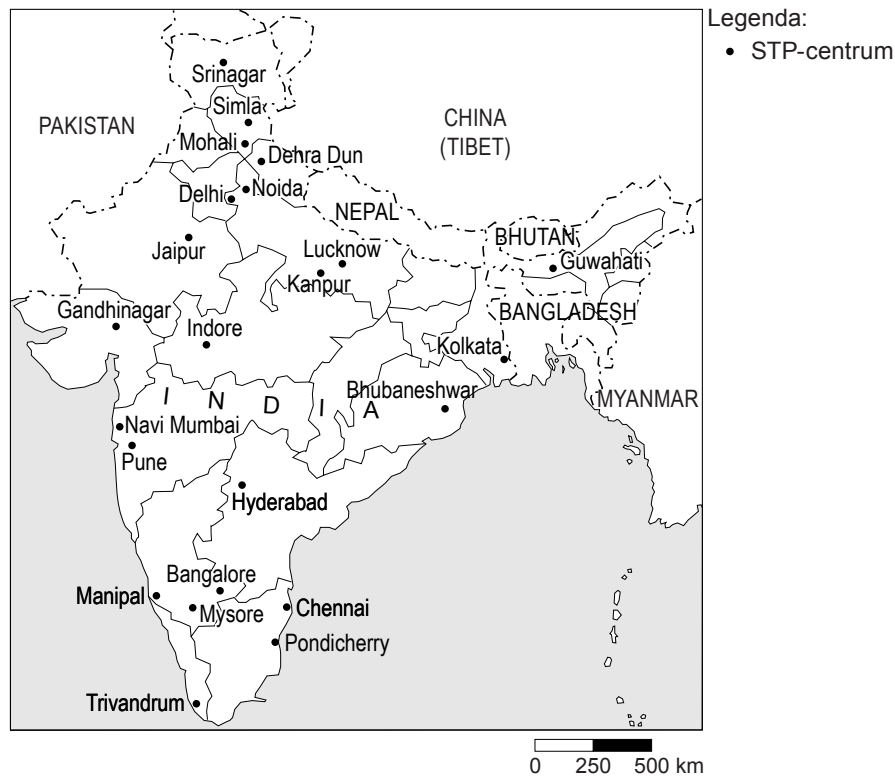
Fabrieken in China waarin Nike-sportartikelen worden geproduceerd, per provincie, per 1 april 2005

Guangdong	62
Jiangsu	16
Fujian	15
Binnen-Mongolië	1
Zhejiang	5
Shanghai-Shi	11
Shandong	14

bron: <http://www.nike.com>

bron 7

STP's in India (2004-2005)

vrij naar: www.mapsofindia.com

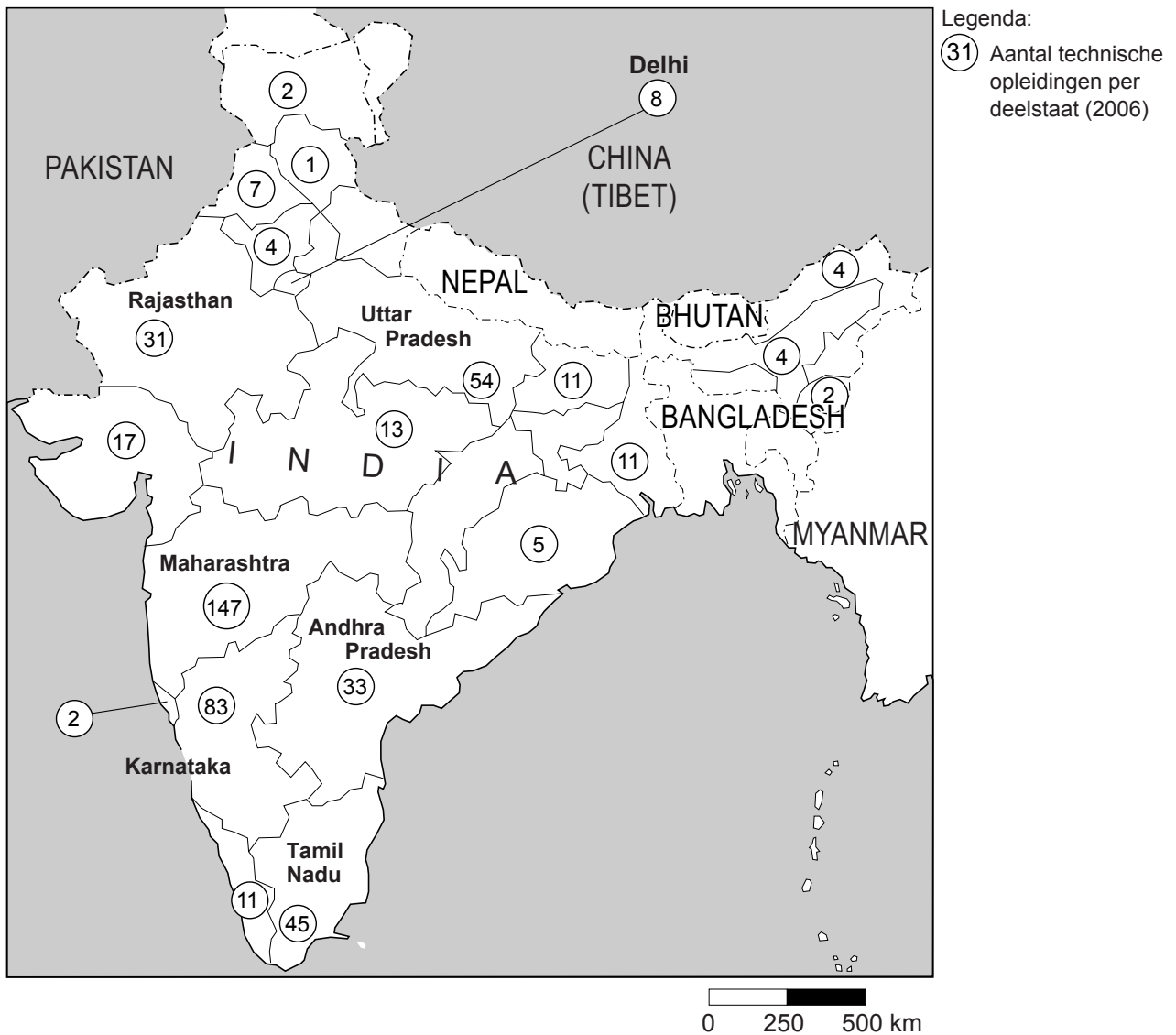
bron 8

De Indiase regering stimuleert de ontwikkeling van de softwaresector in India sterk. Hiertoe richt ze Software Technology Parks (STP's) in India in, waar softwarebedrijven zich goed kunnen ontwikkelen. Het zijn bedrijventerreinen die voldoen aan de eisen van moderne bedrijven, inclusief voorzieningen voor het personeel, zoals winkels en eetgelegenheden. De softwaresector doet het goed in India en levert veel werkgelegenheid en inkomsten op. De sector groeide tussen 1994 en 2004 met gemiddeld 38 procent per jaar. 75 procent van de groei vond plaats in STP's. Veel buitenlandse IT-ondernemingen hebben (delen van) hun bedrijf overgebracht naar India.

vrij naar: <http://www.sed.manchester.ac.uk>

bron 9

Aantal technische opleidingen per deelstaat, 2006

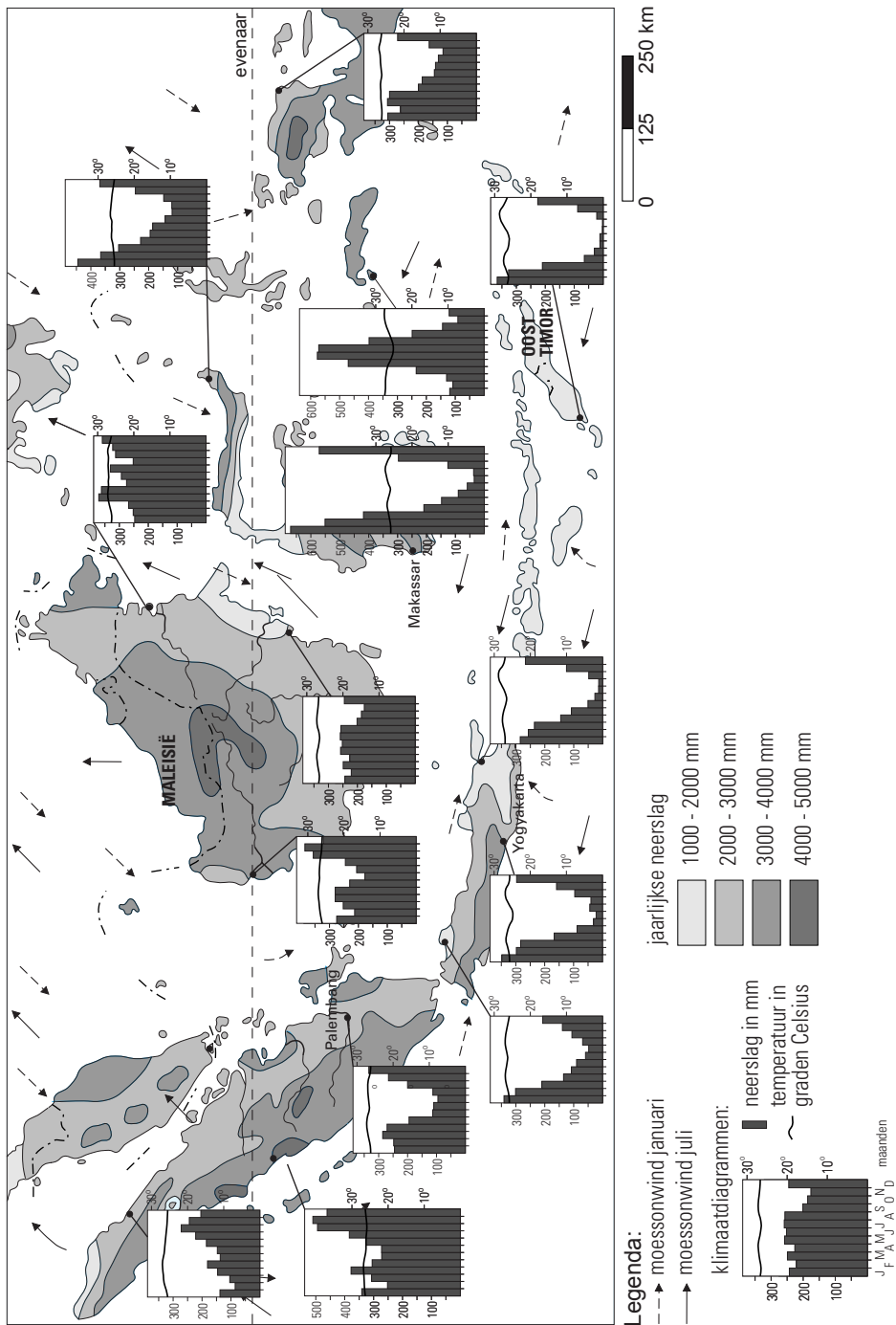

vrij naar: www.educationinfoindia.com, 2006

Opgave 3 – Natuur en landbouw in Indonesië

bron 10

Klimaat Indonesië

bron: Cito

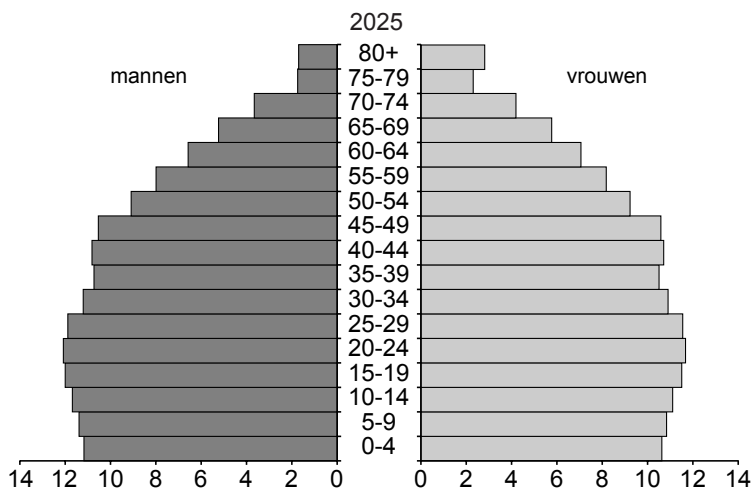
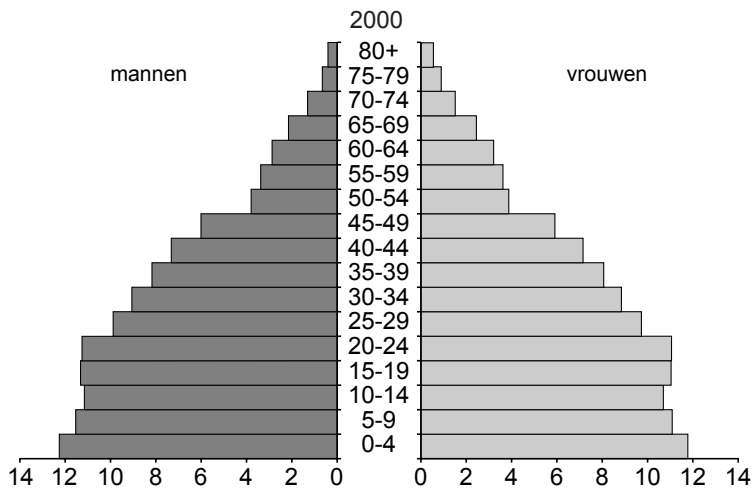

Let op: de bronnen van opgave 4 beginnen op de volgende pagina.

Opgave 4 – Natuurlijke bevolkingsgroei in Indonesië

bron 11

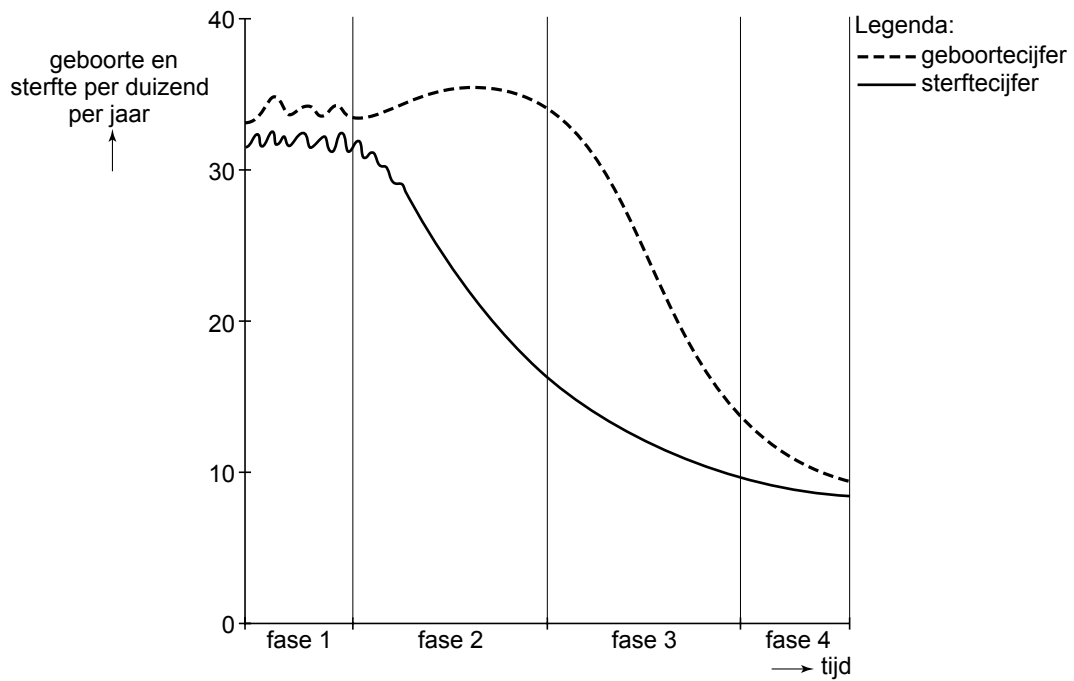
Bevolkingsdiagrammen van Indonesië voor 2000 en 2025 (in miljoenen)

vrij naar: US census bureau, International Data Base, 26 april 2005

bron 12

Transitiemodel

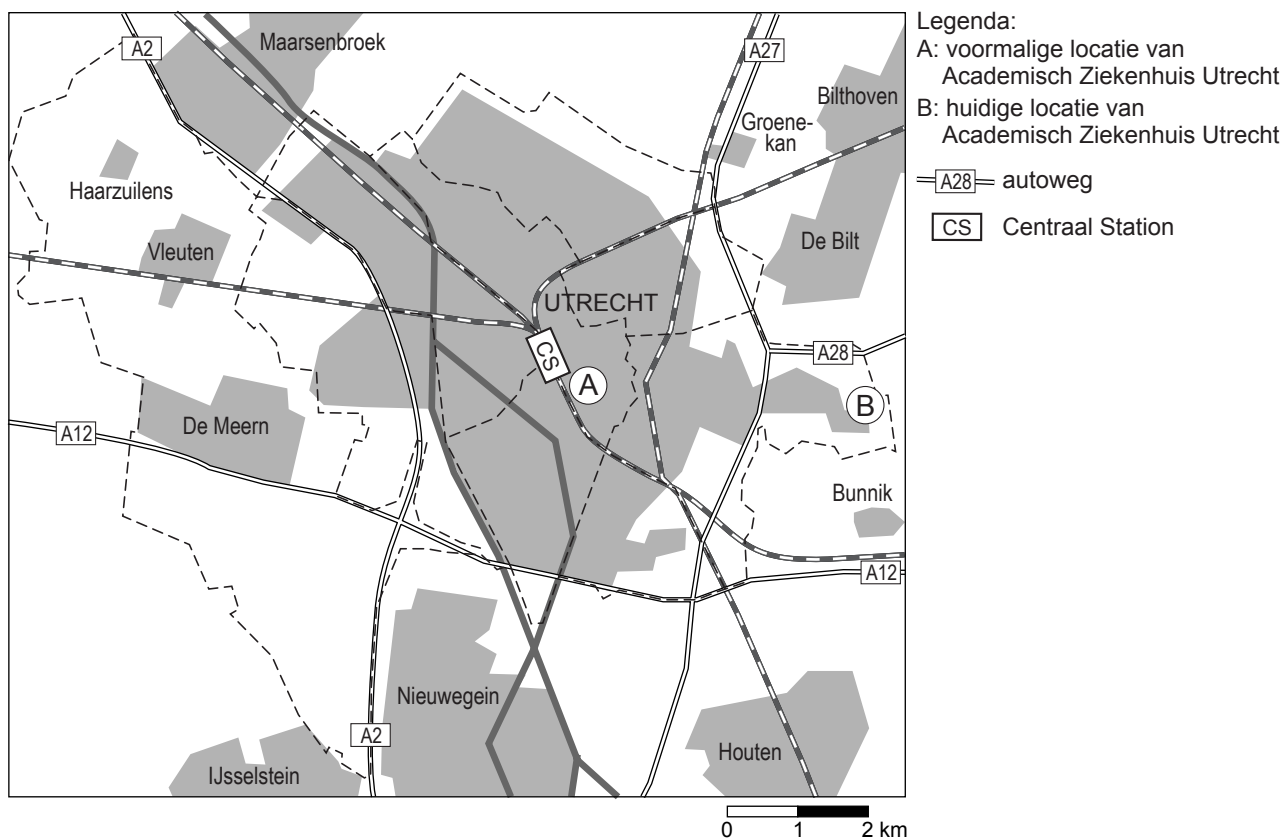

bron: Cito

Opgave 5 – Leefbaarheid en stedelijk beleid op wijk- en buurtniveau in Utrecht

bron 13

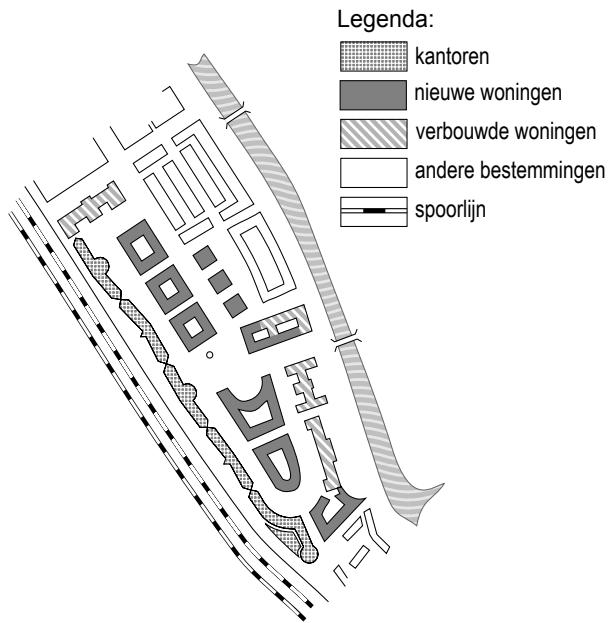
Vroegere en huidige locatie van het Academisch Ziekenhuis Utrecht (AZU)

vrij naar: *De Grote Bosatlas, 52e druk en internet*

bron 14

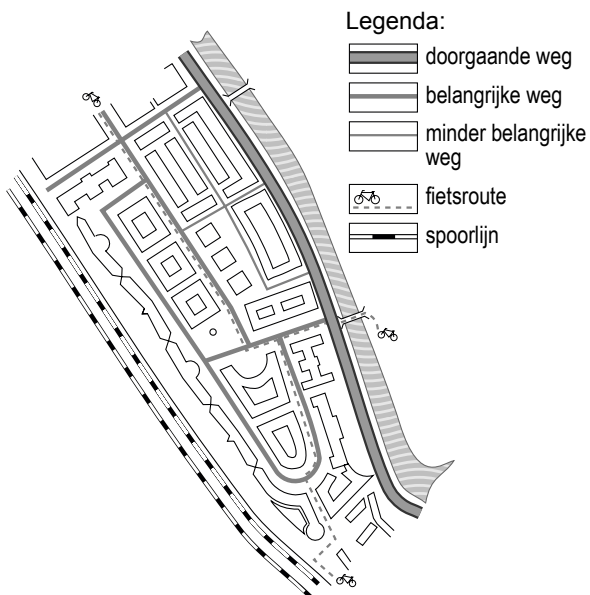
Utrecht: voormalig ziekenhuisterrein - werken en wonen

bron: Cito

bron 15

Utrecht: voormalig ziekenhuisterrein - verkeer

bron: Cito

bron 16

Bewoners zijn luxe appartementen op het voormalige AZU-terrein snel zat
Veel bewoners zijn hun luxe appartementen in de binnenstad al gauw weer zat. Ze verhuizen relatief snel naar andere, ruimere huizen in een groene woonomgeving. Dat stelt de Utrechtse sociaalgeograaf Anton Smets op basis van onderzoek op het voormalige AZU-terrein. Zijn boodschap is dat het niet mogelijk is, ongestraft in zeer hoge dichtheden te bouwen. Planners moeten daar in de toekomst rekening mee houden, vindt Smets.

vrij naar: Utrechts Nieuwsblad, 16 november 2000

Opgave 6 – Millingerwaard

---

bron 17

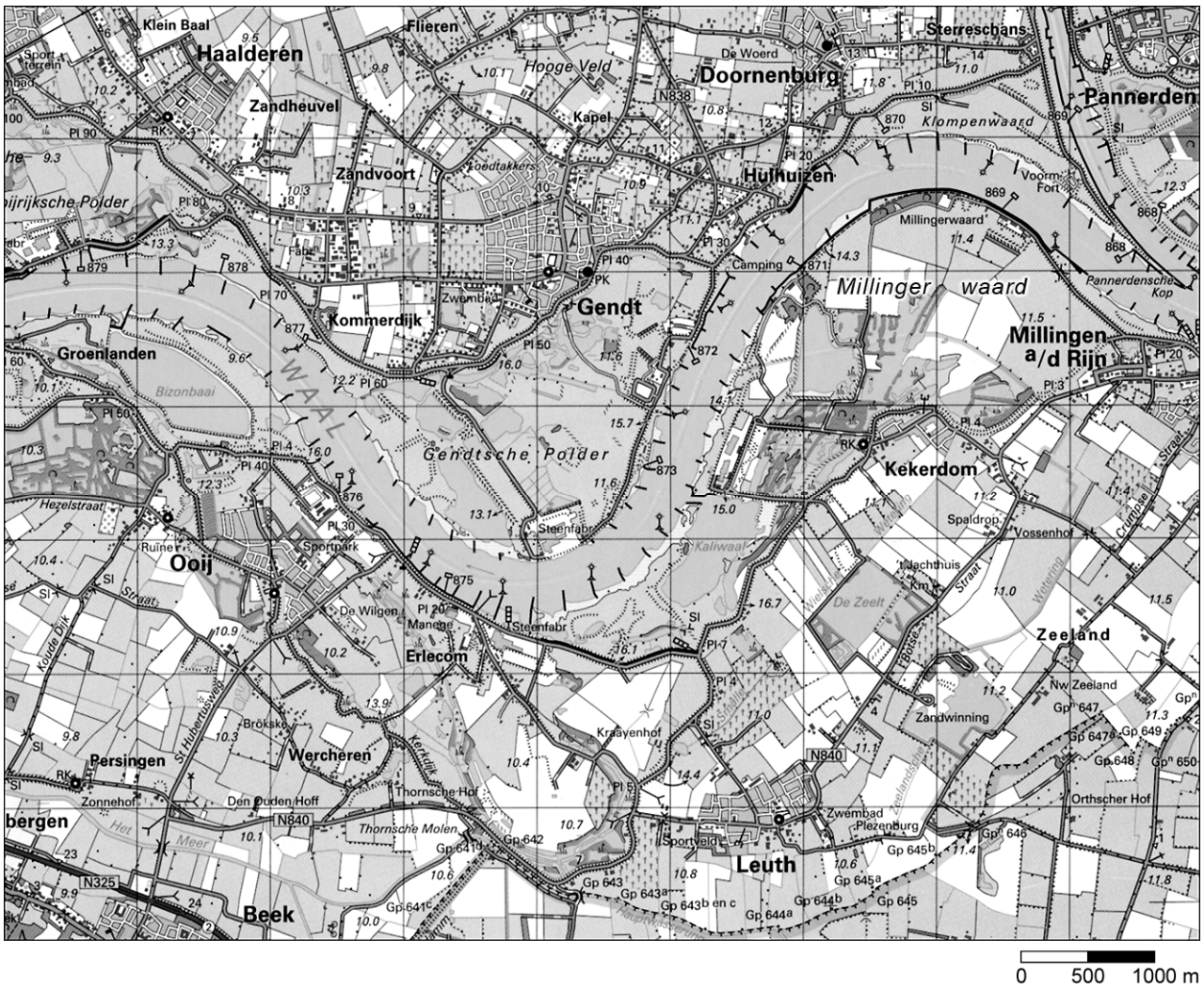
Probleembeschrijving

Het rivierengebied heeft in 1993, maar vooral in 1995, te kampen gehad met zeer hoge waterstanden. In 1995 zijn zelfs veel mensen uit het rivierengebied geëvacueerd. In de periode daarna zijn de dijken verhoogd, maar dat is geen duurzame oplossing. Er is een nieuwe aanpak nodig volgens de overheid: de rivier moet de ruimte krijgen. Uit alle onderzochte mogelijkheden maakt het kabinet een keuze. Uiterlijk in 2015 moet het Nederlandse stroomgebied van de rivieren Rijn en Maas weer voldoende beschermd zijn tegen hoogwater. Waardevolle gebieden moeten teruggegeven worden aan de natuur en ook de mens moet er met plezier kunnen wonen.

De Millingerwaard is teruggegeven aan de natuur en aan de rivier. De Millingerwaard is een 700 hectare groot natuurontwikkelingsgebied langs de Waal. Tijdens hoogwater verandert de Millingerwaard in een kilometersbrede overstromingsvlakte. Het verschil tussen de hoogste en laagste waterstand bedraagt 10 meter.

bron: Cito

Topografisch kaartje met Millingen aan de Rijn en de Millingerwaard

vrij naar: Grote Topografische Atlas van Nederland, deel 3, 1997